

Solomonin Onger Akam

O Solomon Akar faragha zuim

Akinafarir kam, me ighiamin min an osiri, ezi gumaziba ko amiziba ongezir akaba da vaghvagha akar otevir kabar aven iti. Da kamakin, onger akar otevir mam, gumazim amizir a bar ifongezimin migei. Ezi onger akar otevir mam, amizim a bar ifongezir gumazimin migirigiba ikarvasi. Ezi akar isin zuir bar aghuiba, aningin onger akar otevir kabar aven ti. Egha da bar deravira kamaghin en akakasi, gumazim amizim bagha bar akonge, ezi amizim uaghan gumazim bagha bar akonge.

Godin Akinafarimin akinafarir igharazir mabar aven, Godin akam inigha izir gumaziba ko gumazir igharazir maba sara kamaghin akar isin zuim gami, Israelia me Godin amuimin min iti. Kamaghin amizi, Israelia akinafarir kamın gara fo, God bar me gifuegha arazir aghuibar me gami. Ezi me uaghan bar God gifonge. Ezi Kraisin gin zuir gumazamizir maba, me akinafarir kam kamaghin an gari, kar Krai uan sios ko aningin akar isin zuim. Krai uan sios bar a gifonge, ezi an sios uaghan bar a gifonge.

Bar Faraghaviram Otivizir Bizibar Eghaghanimin Akinafarimin aven, God gumazim ko amizimin ingari, eghti aning uaning porogh ikiam. (Ni Jenesis 2:24in gan.) Akinafarir kam

gavgavim akar kam ganidi, egha kamaghin en akakasi, God gumazir aghuim o amizir aghuim isi ni danighti, ni a bagh bar akongegh. Kar Godin bizir aghuir a pura ni ganingizim.

1

¹ Onger akar kam a bar dera,
 egha onger akaba bar dagh afira.
 Me Solomon ginighnigha a baghavira ighiar kam osiri.

Onger akar faragha zuim

Amizir igiamin onger akam

² Dughiar aviribar ni nan tori,
 ki kamaghsua,
 ni zurara kamaghira damuvira iki.
 Guizbangira, ni na gifuegha,
 na baghavira iti.
 Ni na gifongezir arazir kam, a bar isingi,
 egha wainin aghuimin isingtizim gafira.
³ Nin mikarzim mughuriar bar aghuim iti.
 Ki nin ziam baregha bar akonge,
 mati ki sandan aghuim bagha bar akonge.
 Kamaghin, amizir igiaba bar ni gifonge.
⁴ Ni na inigh ga zuamira ari mangam.
 Ni mati nan atrivim,
 egh ni na inigh mangi uan danganir akuimin mangi.
 Egh ga uaghara bar akongegham.
 Ni bar na gifonge, kamagh amizi ga bar akonge.
 Gan agoroger kam,

a bar wainba apir gumazibar agorogebagh
afira.

Ni bar deragha bar igharagha gari.

Kamaghin amizi, amizir igiaba bar ni bagha
pura iri.

⁵ O Jerusalem in itir amizir igiaba, ia oragh.

Nan mikarzim piki,
Ezi ki ganganir aghuim gami.

Nan mikarzim pigha,
mati Kedar in purirpenim.

Ezi nan ganganim bar dera,
mati inir aghuir Solomon in dipenim in
guighav itiba.

⁶ Guizbangira, nan mikarzim piki,
ezi ia kamaghin nighnighan marki,
ki ti pura ingangarir amizir kinim. Pu-
vati.

Aruem na gapongezi,
nan mikarzim kamaghin oto.

Nan tuebaba nan atara na gamizi,
ki ghua wain in azenibar gari.

Kamaghin amizi, ki deragha uan mikarzim geghu-
vir puvati.

⁷ O nan roroar bar aghuim,
ki bar ni gifonge.

Ni na mikemegh,
ni uan memen okoruam inigh managh
mangam?

Da danganir manam in mangigh grazir
aghuiba bativ dar amam?

Egh aruer ekiamin, da mangi managh
muegh avughsam?

Ni na mikemeghti,
ki ni buriamin ingangarir ekiam damuan
kogham.

Ni na mikemeghan koghti
ki ti initam inigh uan guam avaragh,
egh memebagh eghuvir gumazir igharazibar
memen okoruabar tongin ni buriam.

Gumazir igiamin onger akam

⁸ O nan amizir dirim, nin ganganim bar deragha
amizir igharazibar ganganiba bar dagh afira.

Ni nan gansi,
ni memebar diarir nozibar gin mangi.

Ni dar gin mangi, egh ni grazir aghuibar apigham,
eghti nin memeba dar amam.

Grazir kaba sipsipbagh eghuvir gumazibar
averpenibar boroghin iti.

⁹ O nan dighorim,
nin kurkaziba bar derazi nin ganganim

bar dera,
mati hoziaba kurkegha
Isipin atrivimin karis getui.

¹⁰ Kurkazir nin dapanir arizimin guighav itiba,
nin koviamning gamima, a dafo.

Ezi nin manmaniar aghuiba nin firimin itima,
nin firim bar dafo.

¹¹ Eghti e golin kurkazir tabar ingarigh,
silvan kurkazir igharaziba sara ingarigh,
egh ki da isi ni daningam.

Amizir igiamin onger akam

¹² Nan atrivim uan dakozim gakua, egha

borer aghuir ki uabi gaghuizimın mughuriam isi.

13 Nan roroar ki bar ifongezim,
a mati pauran anezir mughuriar aghuim itim,
nan evarim gisin irighav ikiava akui.

14 Nan roroar ki bar ifongezim, a mati akımarir
mughuriar aghuim zuim,
a Engedin nguıbamın wainın azenibar otifi.

Gumazir igiamın onger akam

15 Ame! Ni amizir bar dirim
ezi ki bar ni gifonge.

Ezi ni uaghan na gifonge,
ezi nin damazim bar dera mati kuarazir bun-
bamın damazim.

Amizir igiamın onger akam

16 Ame! Nan roroar gumazir ki bar ifongezim, ni
bar dera.

Nin ganganiba bar dera,
ezi ki bar ni gakonge.

Gan misiam mati, grazir garir aghuim.

17 Temer sidan aguar kaba,
mati gan dipenir akoriba.

Ezi painın temeba mati
gan dipenir afiaba.

2

1 Ki mati ruarımın akımarir dirim,
a pura Saronın danganir zarımın oto.

Egha ki mati akımarir aghuarım,
a mighsiabar tongın itir danganir zarımın ti.

Gumazir igiamın onger akam

² Kî garima, nan dughorir amizim, an amizir igiar
 igharazibar tongîn ikia
 mati akîmarir dirim dikoniba itir ikarizibar
 tongîn iti.

Amizir igiamîn onger akam

³ Nan roroar gumazir kî bar ifongezim, a gumazir
 igiar igharazibar tongîn ikia,
 mati temer dagher aghuiba itim, a ruarimîn
 ikia temer igharazibar tongîn ti.

Aruer ekiamîn dughiam kî an dughuazimîn aven
 ikiasa bar ifonge.

Temer kamîn oviziba bar deragha nan aka-
 torimîn bar isingi.

⁴ A na inigha isar ekiam bagha uan dipenir
 ekiamîn ghu.

A bar na gifonge, ezi kî a bagha bar akonge,
 mati nir aghuir me isa gan dagher
 dipenimîn ga avarazim, kî a bagha
 bar akonge.

⁵ Nan roroam, kî bar ni gifonge,
 ezi nan damaziba nan sirizi, nan aghara-
 paniba bar nan amira.

Ga uaning, ni ter oviziba ko wainîn ovizir me
 apuzizir taba na danighti,
 kî dar amegh ua gavgavim iniam.

⁶ Kî ghaze, Nan roroam uan agharir kiriam,
 nan dapanimîn aghorogham.

Eghti an agharir guvim, a nan namnam
 muigham.

⁷ O Jerusalemîn amiziba, kî kamaghîn ian azai,
 ia dian asizir atiar aghuibagh nighnigh,
 egh na ko akam akirigh suam,

Ia ga uaning gifongezir arazim, an tuavim apıran
markı,
egh iki mangıti gan ifongiam gıvaghäm.

Onger akar namba 2

Amizir igiamın onger akam

8 Kı oragha fo, nan roroar gumazir kı bar
ifongezim na bagha izi!

Kı garima, a mıghsiabagh isin uabi akura ive-
mara izi.

9 Nan roroar gumazir kı bar ifongezim, a pamten
ivemari, mati dian asızir apurir gavgavir
mam.

Ame! A izegha gıvagha en dipenimın divazim
azenan tughav ikia winduan aven gari.

Gumazir igiamın onger akam

10 Nan roroar gumazir kı bar ifongezim kamaghın
na mıgei:

“O nan amizir kı bar ifongezim,
ni nan amizir dirim,
ni dikavigh azenan izi,
egh na ko, ga arı mangam.

11 Ni amozimın atiatingan markı,
amozir dughiam a gıfa.

12 Ezi akımariba nguazir kamın danganiba bar a
da avara,
ezi kar onger akabar dughiam.

Aruer kuaraziba tintinimın ruaribar
onger akabagh ami.

13 Ezi fighın temeba be.

Ezi ruarimın beniba akımariba otifi,
ezi dar akımariba mughuriar aghuiba zui.

O nan amizir kı bar ifongezim,

nan amizir dirim,
ni dikavigh azenan izi,
egh ga ari mangam.”

14 Ni uan dipenimin aven ikia,
mati kuarazir bunbam saghon itir
mighsiamin dagiar torir muziarimin
modoghav iti.

Ni azenan iziti, ki nin guar dirimin ganiva,
egh nin tiarir isingtizim baragham.

15 Gan wainin ikarizibar, akimariba otifi.
E fo, afiar atiar muziariba aruava tintinibar
wainin azenibagh asighasighasava ami.
Kamaghin amizi, ni afiar atiar muziarir kabar
suikigh,
eghti da gan azenimin aven izegh gan wainin
ikarizibagh asighasighan kogham.

Amizir igiamin onger akam

16 Nan roroar gumazir ki bar ifongezim, ki an
amuim,
ezi a nan pam,
mati a uan memeba inigha
akimarir aghuibar tongin ghuzi, da graziba
api moghin,
a na ko ikiasa bar akonge.

17 A dagh eghuv dar gan mangiti
aminim tiraghti, mitarmem ari mangigham.
O nan roroar gumazir ki bar ifongezim, ni
zuamira raghirigh ari mangi,
mati asizir dian apurir aghuir mam ivemara
mighsiar ekiabagh isin ara zui.

3

- ¹ Ki di magaribar zurara akuava, irebabar gumazir
 ki ifongezir kam in gari.
 Egha irebam in aven ki pamtem in a
 ginighnigha danganiba bar a buriavira
 ikia ghua,
 egha an apizir puvati.
- ² Ki irebam in aven dikavigha, nguibar ekiam in
 aven a buriagh arui.
 Ki nguibar ekiam in tuaviba ko, gumazamiz-
 iba uari akuvir danganiba ko danganiba
 bar dagh arui.
 Egha ki bar ifongezir gumazir kam buria,
 egha ki a batozir puvati.
- ³ Ezi nguibar ekiam geghuvir gumaziba arua iza
 na bato.
 Ezi ki men azara,
 “Gumazir ki ifongezir kam, ia ti an ganiz, o
 puvati?”
- ⁴ Egha ki me ategha ghua
 maghira gumazir ki ifongezir kam in api.
 Ki a bagha ghua a muki,
 egha ki an ataghiraghan aghua.
 Egha ki a inigha uan amebam in dipenim in ghu,
 egha ga amebar na batezim in danganir
 akuim in aven ghu.
- ⁵ O Jerusalem in amiziba, ki kamagh in ian azai,
 ia dian asizir atiar aghuibagh nighnigh,
 egh na ko akam akirigh suam,
 ia ga uaning gifongezir arazim, an tuavim apiran
 marki,
 egh iki mangiti gan ifongiam givagham.

Onger akar namba 3

Amizir igiamin onger akam

⁶ Bizir tizim gumazamiziba puvatizir danganim ategha izi?

Bizir kam, mati migharim me sanda ko pauran anezir, me iter balsan eborimin ingarizim tuema an migharim ofifi.

Ezi an mughuriam,

mati pauran aghuir dagiar ingangaribagh amir gumaziba amadim.

⁷ Ia gan! Me akuriar aghuim inigha a gupugha izi. Ezi Atrivim Solomon uabi a gaperaghav iti.

Ezi 60plan midorozir gumaziba a ko izi.

Me Israelian midorozir gumazibar tongin itir midorozir gumazir gavgaviba.

⁸ Me fomira dughiar aviribar misoke.

Egha me midorozir sababar misogha bar fo.

Me bar moghira vaghvagha uan midorozir sababa suiki.

Me fo, apaniba dimagaribar iza me misosi, kamaghin amizi, me deravira uari bagha gara iti.

⁹ Atrivim Solomon uan gumazibav kemezi, me kantri Lebanonin temer aghuiba inigha a bagha akuriar aghuimin ingari, mati dipenir muziarir mam.

¹⁰ Akuriar aghuir kamın sueba, me silvan dar ingari,

ezi an dabirabir danganim me golin an ingari.

Ezi me akuriar aghuir kamın danganir apiaghirimin pilo, atrivimin inir pighaghevimin anevara.

Jerusalemın amiziba deravıra dabirabir kam asingi.

Me atrivim bagha ingangarir kam damuasa bar ifonge.

¹¹ O Jerusalemın amiziba, ia azenan izi Atrivim Solomonın ganigh.

Atrivimın dapanir asuam an dapanimın iti.

Atrivim Solomon amuimın itir dughiamın, an amebam dapanir asuar kam isa an dapanim garu.

Ezi dughiar kamın a bar akonge.

4

Gumazir igiamın onger akam

¹ O amizir ki ifongezim, nın ganganım bar dera.

Bar guizbangıra, ni amizir dirim.

Ni uan guam mongasa nir avizim uan dapanım gike.

Ezi ki nın damazimningın gari, aning kuarazir bunbamın damazimningın mın dikiravıra gara bar dera.

Nın dapanir arızim girakırangın guraghav itim, pigha ruaragha bar dera,

mati memen pızir okoruam bar akuegħa, uari fa kura Gileatın Mighsiamın ghuaghiri.

² Nın atariba bar ghurghuri,

mati sipsipın mikarzir ghurghuriba, me dar arızibagh isegħa datırıghıra da rue.

Nın ataritam asiaghırızir pu,

Puvatı. Da bar deravıra iti.

³ Nın iriviba bar aghevegħa, mati benir aghevım.

Nın akatorım bar aghungıgha, bar dera.

Inim nın guam avara,
ezi ki nın koviamningın gari, aning dafo,
mati pomigranetin ovızir aghevir akuam.

⁴ Nın fıragharım bar ruaragha bar dera,
mati Atrivim Devitın tauan ruarir aghuim.

Ezi nın fıragharımın itir manmaniar aghuiba,
mati midorozir gumazir avırıbar oraba tagh-
tagha tauan ruarir kamın guighav iti.

⁵ Nın otemning mati dian asızir aghuarir
pumuning,
akimarıbar tongın grazıba api.

⁶ Aning mati mighsiar mamning, mughuriar
aghuiba itir bizıba bar aning gizıfa,
mam sandan anezim, ezi mam pauran bal-
samın temer eborımın ingarızim.

Ki mangi mighsiar kamningın iki mangıtı
amınim tiraghtı, aruem ovıram.

⁷ Nan amızir ki bar ifongezim, nın ganganim bar
dera.
Nın mikarzim duar kurıtam an itir puvatı.

⁸ Nan amuım, ni na ko izi,
egh ga Lebanonın Mighsiaba ategh mangam.
Ni Amanan Mighsiam ko Senirin Mighsiam ko Her-
monın Mighsiar orazim
ategh izighiri.

Ni fo, laionba ko asızir atiar igharazıba
mighsiar kabar iti.

⁹ Ni nan amuım,
egha ni guızın nan dıghorım asi.

Ni dughiar vamıran pura damazir ofızimningın
nan gara,
egha nan dıghorım asi.

Ki nin firimin itir manmaniamin gara
bar ni gifonge.

10 Ni nan amuim,
egha ni guizin nan dighorim,
ni bar na gifonge,
ezi ki bar akonge.

Nin ifongiar kam, a bar isingi,
egha wainin isingtizim gafira.

Sandan mughuriar ni uabi gazuir kam,
a pauran mabar mughuriaba bar dagh afira.

11 O nan amuim,
nin migirigiaba, nan kuarimin aven bar isingi.

Nin akamin torir araziba, nan akamin bar isingi,
mati hani akatorimin isingi.

Ni nan torezi, ki bar akonge,
mati ki bulmakaun oter eborim ko ani api.

Nin korotiaba mughuriar aghuim iti,
mati Lebanonin Mighsiabar mughuriar
aghuim.

12 O nan amuim, ni bar nan dighorim.

Ni mati azenir divazim itim,
eghti gumazitam an mangan kogham.

Ni mati mozir dipar mam,
egha azenir kam in aven iti,
eghti gumazitam aven mangan kogham.

13-14 Ni mati azenir aghuim,
temer bar aghuiba an iti.

Temer maba dagher aghuiba iti,
ezi maba mughuriar aghuim zuir boreba iti.

Maba me dar sandan aghuibar dar ingari,
egha maba, daghebagh amima, da isingi.

Temer kaba, dar oviziba bar isingigha, nguazir
kamın ter oviziba bar dagh afira.

Dar eboriba bar isingigha, nguazir kamın ter
eboriba bar dagh afira.

¹⁵ Ni mati mozir dipam izivagha fasfagha ivemara
ghua,
ikirimirir zurara itim anıdim azenir kam
ganıdi.

Ni mati daghurir suiar dipaba
Lebanonın Mıghsiabar otiva ivemara iza-
ghira azenir kamın izim.

Amizir igiamın onger akam

¹⁶ O notın amınim, ni osegh dikafıgh.
O sautın amınim, ni dikavıgh izi.
Gua dikavıgh izi nan azenim givang,
egh danganiba bar dar amuti,
da azenir kamın mughuriar aghuim
ikiam.

Eghti nan roroar gumazir ki bar ifongezim,
uan azenimın izıva, egh an ter ovizir bar
aghuibar amam.

5

Gumazir igiamın onger akam

^{1a} O nan amuim, ni bar nan dıghorimra,
ki uan azenimın izegha gıfa.
Egha nan sanda ko temer eborir mughuriar
aghuiba itiba,
ki da akufa.
Ki uan hanin aghuim amegha,
uan bulmakaun oter eborim ko wainın dipam
amegha gıfa.

Amizibar onger akam

1b Gua namakar aghuimning,
 gua deravira uaning gifongegh,
 mati gua dagheba ko dipaba apa,
 ghua bar izifa.

Onger akar namba 4*Amizir igiamin onger akam*

2a Ki dimagarimin akuima,
 nan nighnizim ingaravira iti.
 Egha ki irebamin aven uan roroar gumazir ki bar
 ifongezimin garima,
 a nan tiar akam gafughafusi.

Gumazir igiamin onger akam

2b O nan amuim, ni guizin bar nan dighorim,
 ni kuarazir bunbamin min ikia guizbangira
 bar dera.
 Ni tiam kuighti ki aven izam.
 Dimagarimin ghuariam izaghira nan dapanim
 rue.
 Ezi nan dapanarizim kumkumi.

Amizir igiamin onger akam

3 Ki uan korotiar ruarim suegha gifa.
 Ki tizim bagh uam aneghuam?
 Ki uan dagariba ruegha gifa.
 Egh dikavigh daruan aghua.
 Tizim bagh nan dagariba ua mizegham?

4 Ki orazi, nan roroar gumazir ki bar ifongezim,
 tiam kuighasa uan dafarim isa aven tiar
 torimin amadagha tiar akamin igugunimin
 suirazi,
 nan mikarzim na dikafi,
 ezi ki a baghavira ikia bar akonge.

⁵ Ki uan roroar ki bar ifongezim bagha tiam kuasa dikafi.

Ki uan dafarim isa tiar akamin gugunim darighasava amima,
ezi sandan nan dafarimin itim, ira
tiar akamin igugunimin poro.

⁶ Ki uan roroar gumazir ki bar ifongezim bagha tiam kui.

Ki gari, ezi puvati, a zuamira ua ragha ghugha gifa.

Ezi ki an garir puvati.

Ki an migirigiabagh nighnigha
nan navim a bagha bar ikufi.

Ki a buriagharua, an apizir puvati.

Ki an deima, a na ikarazir puvati.

⁷ Ezi nguibar ekiamin divazim geghuvir gumaziba na batogha,

na misogha na mikarzim gasighasigha,
egha ki azenan azuir korotiam ini.

⁸ O Jerusalem in amiziba, ki akar gavgavim ia ganiga ghaze,

Ia nan roroar gumazir ki bar ifongezir kam, ia
a batoghiva, a mikim suam,

ki bar a gifonge.

Bizir kam bagha nan agharapaniba nan
amirazi, nan damazimning nan siri.

Amizibar onger akam

⁹ O amizir dirim, nin ganganim bar deragha
amizir igharazibar ganganiba bar dagh afira.

Ni ifongezir roroar gumazir kam,
a gumazir manmaghin garim?

A ti e amizir igharaziba en paba bar dagh afira,

kamaghin amizi ni ghaze,
e ni ko akar kam akiram.

Amizir igiamin onger akam

- 10 Nan roroar gumazir ki bar ifongezim, a bar gavgavigha,
an guam bar derazi, an damazimning dafozi,
an mikarzimning ganim bar dera,
egha gumazir tausen plan aviribar ganim gafira.
- 11 An dapanim bar deragha golin min dafo.
An dapanarizim pigha bar dera,
mati kuarazir pizimin arizim.
- 12 An damazimning bar dafogha,
mati kuarazir bunbamning ruegha givagha,
dipar miriamin aperaghav iti.
- 13 An koviamningin bar deragha
mati temer eborir mughuriar aghuim itiba
azenim gizifa.
An iriviba, mati akimarir aghuim.
An migirigiaba bar dera,
mati sandan mughuriar aghuim.
- 14 An agharimning bar dera.
Egh uan dafarimningin kurka ringin ivezir
pin koziba aghui.
An navir asizim bar ghurghurigha, bar dafo.
Ezi an letiam me dagiar bluplan ivezir pin
kozibar anesingizi, a uan ivariam gike.
- 15 An suemning mati guarir akinir pumuning,
me dagiar ghurghurir aghuibar aningin in-
gari.
Ezi aning golin taghtazir pumuning gisin tughav
iti.

An ganganim bar deragha, mati sidan temer diriba,
 egha mati Lebanonin kantrin mighsiar eki-
 aba.

¹⁶ A nan torima, ki an isingtizim isi.

An mikarzim bar moghira na gamima, ki bar a gifonge.

O ia Jerusalemın amiziba,

ki ifongezir gumazir kam, a nan roroar aghuim,

an ganganim kamaghın gari.

6

Amizibar onger akam

¹ O ni amizir dirim, ni bar amizir igharazibagh afira.

Nin roroar gumazir ni bar ifongezim managh ghu?

Ni e mikemeghti, e nin akuragh a buriam.

A tuavir manamin ghu?

Amizir igiamın onger akam

² Nan roroar gumazir ki bar ifongezim, uan azenim giraghu.

Azenir kam, bizir mughuriar aghuiba itiba, a gizifa.

An memen okoruam azenimin graziba api,
 ezi an akımarir aghuiba akumakua da arisi.

³ Nan roroar gumazir ki bar ifongezim, ki an amuim,

ezi a nan pam,

mati a uan memeba inigha

akımarir aghuibar tongın ghuzi,

da graziba api.

Onger akar namba 5

Gumazir igiamin onger akam

⁴ O ki ifongezir amizim, nin ganganim bar dera,
 mati Tirsan nguibar ekiam,
 ko Jerusalemın nguibar ekiam.

Nin ganganim nan damazimin, ni amizir bar
 dirim,
 mati gumazir mam gari, midorozir gumaziba
 uan ababanir inir avizibar suigha izi,
 ezi ki digavir kuram gamigha mikiman
 asa.

⁵ Ni nan ganam ki aghua.
 Ni nan gara nan muriam aghorima, ki okam
 nighnisi.

Nin dapanarizir girakirangin guraghav itim, pigha
 ruaragha bar dera,
 mati memen pizir okoruam bar akuegha, uari
 fa kura Gileatin Mighsiamin ghuaghiri.

⁶ Nin atariba bar ghurghuri,
 mati sipsipin ghurghurimin ariziba
 me datirighira da rue.

Nin ataritam asiaghirizir pu.
 Puvati. Da bar deraghavira iti.

⁷ Inim nin guam avara,
 ezi ki nin koviamningin gari, aning dafogha,
 mati pomigranetin ovizir aghevira akuam.

⁸ Atrivim amuir aviriba iti.
 60plan kwinba, ko 80plan amuir doziba.
 Egha amizir igiar avirir maba uaghan iti,
 ezi gumazitam men dibobonim gifozir
 puvati.

9 Ezi ko, ki amizir ifongezir vamira iti.

A bar amizibagh afira,
ezi ki bar a gifonge.

An amebam, uan guivibar tongin, bar a gifuegha,
a bagha bar akonge.

Amizir igiaba bar an garava,
an ziam fe.

Atrivimin amuir ekiaba ko, amuir doziba,
a bagha bar akuegha ighiabagh ami.

10 Muna tinara nan gari?

An guam mati aminim tirazi,
aruer ekiam isiragha dafo.

An guam bar angarigha, mati iakinir
aruem isira.

An ganganim nan damazimin bar amizir dirim,
mati gumazir mam garima, midorozir gu-
maziba uan ababanir inir avizibar suigha
izi,

ezi ki digavir kuram gamigha mikiman
asa.

11 Ki izaghirigha givagha azenimin aven itir temer
aghuir oviziba itibar tongin iti.

Ki temeaba ko dar akimarir otivibar ganasa
danganir zarimin ize.

Ki wainin ikarizir mumuriba, ko temer
dagher aghuiba itibar akimaribar ganasa
ize.

12 O nan amizim, ki nin gara,
egha agorogem na misosi.

Ki kamaghin nighnisi,

kî mati gumazir aruar mamîn karisîn aven
iti.*

Amizibar onger akam

13a O Sulamîn ikizimîn amizim,
ni uamatengegh,
ni uamatengegh.
Ni uamategh iziti, e nin ganika!

Amizir igiamîn onger akam

13b Kî Sulamîn ikizimîn amizim,
ia tizim bagh nan ganti,
kî midorozir gumazir okoruar
pumuningîn tongîn igham gighiam?

7

Gumazir igiamîn onger akam

1 O kî ifongezir amizim, ni bar amizir igharaz-
ibagh afira,
egha mati atrivimîn guivim.
Ni dagarir asuaba aghuizi,
nin dagarimning bar aghungi.
Nin oghiriamningîn ganganimning, bar dera,
mati nedazir mamning, fofozir gumazim
dagiar aghuimîn aning aghore.

2 Nin overapanim,
mati itarir mam, me wainîn dipam ko pauran
isingtizim verezi, an a gizifa.
Nin navim bar dera,
mati witîn pozir mam, me akimarir
aghuaribar an kuruke.

3 Nin otemning bar dera,

---

* **6:12:** Hibrun akam vezin kam deragha a miğeir puvati.

mati asizir dian atiar aghuarir pumuning.

⁴ Nîn firagharim bar dera,
mati tauan ruarir ghurghurim.

Nîn damazimning bar dera,
mati dipar akarer muziarir Hesbonin nguibar
ekiamin tiar akamin boroghin itimning.

Nîn atinim bar dera,
mati Lebanon geghuvir gumazibar tauan ru-
arim.

Me an ikiava, Damaskusin nguibar ekiam
geghufi.

⁵ Nîn dapanim nîn namnam gisin ikia bar dera,
mati atrivimin dapanir asuam,
egha mati Karmelin Mighsiar orazim.

Nîn dapanir arizir girakirangin guraghav itim,
pigha ruaragha bar deragha taghtasi,
mati atrivimin inir aghuim.

Egh nîn dapanarizir kam,
atrivim damuti, a ni gakuegh, nîn kalabuziar
gumazimin min otogham.

⁶ O nan amizir ki ifongezim, ni amizir bar dirim.

Ki bar ni gifonge,
ezi nîn biziba bar na gamima,
ki bar akonge.

⁷ Nîn ruarim bar dera,
mati iruem voroghira tughav iti.

Ezi nîn otemning,
mati iruer foroziamning.

⁸ Ki ghaze, ki iruer kamın mavanang,
egh an dagheba iniam.

Ki nîn otemningin gari,

aning mati wainin orozaghar ovizir aviriba
itimning.

Ezi nin akamin otivir mughuriam,
mati ter ovizir mughuriar aghuim itim.

⁹ Ni nan torima bar dera,
mati wainin bar aghuim, nan amizimin aka-
torimin amiraghavira emiri.

Ni nan tora,
mati ga uaning inigha akua wainin isingtizim
api.

Amizir igiamin onger akam

¹⁰ Nan roroar gumazir ki bar ifongezim,
ki an amuim,
ezi a bar na gifonge.

¹¹ O nan roroar gumazir ki bar ifongezim,
ni na ko izi.
Ga dimagarimin ruarimin mangi,
egh nguibar dozibar iki dakuam.

¹² Egh mizaraghara dikavigh mangi
wainin ikarizir azenibar ganam.
Dar atiba ko akimariba ti oneghama?
Egh uaghan pomigranetin ovizir aghuiba ber
temebar ganam,
dar akimariba ti onez, o puvati?

Ga wainin azenir kamini iki,
egh ki uabi isi ni daning kamaghin nin ak-
agham,
ki bar ni gifonge.

¹³ O nan roroar gumazir ki bar ifongezim,
ki temer ovizir aghuiba ini,

ter ovizir kaba e dav gia ghaze, amiziba
 an oviziba isa akavsiar arazim gamua
 da apima,
 dar mughuriam gumazim damuti, an
 amuim ko daku, egh boriba batam,
 ki da isa tiar akamin boroghin da ati,
 eghti ni dar amam.
 Ki fomira maba ini,
 egha maba ki datirighira da ini.
 Ki uan ifongiam isa ni baghavira aneti.
 Egh ga ter ovizir kamin mughuriam ini ga uan
 ifongiam damuti, a dikavam.

8

- ¹ Nan amebam ti ni bategha, otem ni ganingizi,
 kamaghin deraghai.
 Kamaghin, ki tuavir ekiamin ni batogh,
 nin torti gumazitam pazi ga ginighnighan
 kogham.
- ² Egha ki ni inigha ga uan amebamin dipenimin
 ghuzi,
 ni deravira nan sure gamighai.
 Ezi ki, wain ko pauran isingtizim sara verezim,
 a isa ni ganighai.
 Egha ki uan pomigranetin ovizibar
 dipaba ni ganingizi, ni da ameghai.
- ³ Ki ghaze, nan roroam uan agharir kiriam
 nan dapanimin aghorogham.
 Eghti an agharir guvim, a nan namnam
 muigham.
- ⁴ O Jerusalem in amiziba, ki kamaghin ian azai,

ia na ko akam akirigh suam,
 ga uaning gifongezir arazim, ia an tuavim apiran
 marki,
 egh iki mangiti gan ifongiam givagham.

Onger akar namba 6

Amizibar onger akam

5a Ia gan. Munar amizir manam gumazamiziba
 puvatizir danganim ategha izi,
 egha uan roroar gumazir a ifongezim
 dukuagha aning izi?

Gumazir igiamin onger akam

5b Ga temer ovizir aghuiba itimin povimin ikiava,
 ki nin ifongiam gamizi, a dikafi.
 Nin amebam temer kamin apebamin ni
 bate.

Amizir igiamin onger akam

6 Ni uan navir averiamin aven, narara ifongegh,
 egh uam amizitam gifueghan marki.
 Ni amizir igharazitam uan dafarimin an suighan
 marki.
 Kirara, ni nan dafarimin suigh.
 Nan ifongiam ni bagha bar gavgafi,
 mati Ovevem ni iniasa gavgafi.
 Kamaghira, nan ifongiam ni bagha puvira dikafi,
 mati avim isia pamten dikafi.
 7 Ifongiar arazim, an avir mizariamın min isi,
 kamaghın ongarir ekiaba anemungan
 iburagham,
 eghti aperiar ekiaba iziva anegivaghan
 kogham.

Gumazitam nan ifongiam givesi nighnigh, uan
 dagiaba ko biziba isi na daningti, tam
 tughatighan kogham.
 Ki dagh ifueghan kogham.
 Ki pura ni gifuegham.

Amizir igiamin tuebabar onger akam

⁸ En buaramizim suvighavira iti
 ezi an otemning tighari.
 An amizir ekiamin otoghti,
 gumazitam an ikisi damuti,
 e manmaghin a bagh damuam?
⁹ En buaramizim nguibar ekiamin divazimin min
 deravira ikiti,
 e divazir kam gisin a bagh silvan tauan a
 geghuvamimin ingaram.
 Eghti a nguibar ekiamin tiar akamin min ikiti,
 e temer sidan ararir gavgavibar anepirigham.

Amizir igiamin onger akam

¹⁰ Ki mati nguibar ekiam ekiaruzir divazim,
 ezi nan otemning mati tauan ruarir
 pumuning.
 Ki ifongezir gumazim nan gari,
 ki aghuigha amizir ekiamin oto.
 Egha ki an damazimin bar dera.

Gumazir igiamin onger akam

¹¹ Atrivim Solomonin wainin azenim Balhamonin
 nguibamin iti.
 Gumaziba azenir kam in ingarsi,
 me vaghvagh 1,000 silvan dagiaba isi
 Atrivim Solomon daning.
¹² Solomon mar uan 1,000 silvan dagiaba ini.
 Ezi gumazir azenimin ingariba,

me mar uan 200 silvan dagiaba ini.
 Ezi ki bizir kabagh niġhnizir puvati,
 ki uabi, nan wainin azenim iti.

Ki uabi wainin azenir kamın gari.

13 O amizir ki ifongezim,
 ni azenimın aven iki mikimti, ki nin tiarim
 baragham.

Nan namakaba uaghan nin tiarim
 baraghasa.

Amizir igiamın onger akam

14 O nan roroar gumazir ki bar ifongezim,
 ni uamategh atamra izasa ki ifonge,
 mati dian asizir atiar aghuim miġhsiabagh
 isin ivemara izi,
 miġhsiar kaba, bizir mughuriar aghuir
 aviriba dar iti.

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir
Ghurim ko Igiam
The Holy Bible in the Aruamu language of Madang
Province, Papua New Guinea, 2020 Edition
Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins
long Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea